

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
GYULAFEHÉRVÁR (VAR.)

Telefon szám 16.

Felölös szerkesztő: SOÓTHY GYULA.

LAPTULAJDONOS:

AZ ERDÉLYI RÓM. KATH. IRODALMI TARSULAT

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre — — — — — 8 kor.
Félévre — — — — — 4 "
Negyedévre — — — — — 2 "

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Önnepi beszéd.

Tartotta Szabó György esperes, a marosvásárhelyi főnevelő intézet 200 éves fordulóján, 1912. jun. 9-én.

Kegyeletes érzéssel jelentünk meg ezen díszes tancsarnokban. Mely hálával eltelve a multba tekintünk, visszaidézzük elménkbe a marosvásárhelyi r. kath. főnevelő intézet küzdelmeit, melyet a valódi keresztény kultúra érdekében kifejtett. Mi, kik a jelenben különböző társadalmi téren az élet harcát küzdjük, visszagondolunk azon évekre, melyeket ezen nevelőintézet falai között töltöttünk, felelevenítjük a benyomásokat, melyeket itt nyertünk. Ezen benyomások észrevétették velünk az élet becsét, ezen észlelettel mentünk más intézetekbe tovább képezni magunkat, tanulmányaink végzése után kimentünk a világba, ott küzdjük az élet harcát, némelyek 40, mások 30, 20, 10, 5 év óta; szóval különböző évek tartama alatt. Mindig azt tapasztaltuk, hogy lelkünknek erőt, kitartást az a ker. szellem adott, melynek első elemeit itt szereztük meg. Ez világitott számunkra a zür-zavaros világ sötét és sokszor vesztes körülményei között. Ez melegeitette fel szívünket, nem

engedte azt elfásulni, ez edzette akaratunkat elhatározásainkban és tetteinkben. És mit veszünk észre ezen szerény intézet történetéből? Azt, hogy ezen kath. szellemi oázis magához vonzotta a kegyelmi életre hivatott fiatalságot. Kevés eszközzel bámulatos eredményt ért el. A marosvásárhelyi főnevelő intézet volt növendékei hazánk különböző helyein működve, ezen nagy áldozattal létrehozott, folytonosan fejlesztve ez intézetre szegényt nem hoztak. Mi rozoga, régi épületben, fagygyú gyertya világítása mellett gyújtogatuk elménkben szerény vezetők útmutatása mellett a tudomány mécsét. Tehát habár nem modern szeminárium és főgimnáziumi épület állott rendelkezésünkre, sem gazdag szertárak, — mégis megszereztük a helyes irányt. Megbecsültük az életet, azt értékessé és kellemessé tettük. Nem hallgathatom el, s közös tanulságunkra felemlitem, hogy azon időben, midőn én és a Farkas Albertek, Takó Jánosok, Gál Sándorok, Mezei Miksák ettük a szeminárium ügynevezett kaszás kenyereit a hitközömbőség ridég és dermesztő fuvallata pusztított nevelő intézeteinkben is. Is-

tenfélők és Isten ellenes pártok voltak, sokszor hevesen vitatkoztunk a szerény szeminárium falai között. S mi volt a következmény? Az Isten mellett vitatkozó csoport szép, eredményes és kellemes élethez jutott. Az Isten ellenes résznek csak szomorú emléke van előttünk, pogány módon gondolkoztak és éltek, az élet színpadáról fiatalon letűntek. Intő tanulságul: hiába való az ember minden iparkodása, ha nem járul hozzá Isten áldásához. Hiába építik a házat, ha Isten nem segít, szellemi és anyagi jólétünk boldog kunyhóját nem építhetjük fel. A belső, őszinte, vallásos érzés, a hitből és hit szerint való élet képei nemcsak az egyszerű, hanem a tanult, bármily előkelő embernél is a szabályos, hasznos és kellemes életnek alapját.

Határozottan állítom, hogy a tudomány valláserkölcsei alap és tartalom nélkül az embert nem képes a szenvedélyek ellen harcképessé tenni és ezen állapotban fenntartani.

Viharos szellemi áramlatok ütközött pontjába jutottunk. Szellemi zivatarok, orkánok dulkak; a keresztény társadalom pillérei recesznek. Nem tudjuk, mit hoz a holnap. Szendvedélyek viharai

T Á R C A.

Máriához.

Szeretném ha minden virág
Csak Teneked nyílna
Szeretném ha minden csillag
Nevedben ragyogna.

Szeretném ha minden szépség
Érted v'ön teremve,
Hogy ami itt szűz fehérség
Rád borítsa lelkem.

Szeretném ha sohsem hallott
Melódia szárnyán
Égbe röpve feléd szállna
A legszebb imádság.

Szeretném a világ legszebb
Dalát zúgni Rólad,
Amilyent még sohsem irtak
Sohasem daloltak.

De nem tud a lelkem szárnya
Viharfelhőt járni,
Csak áhitattal, halk sóhajjal
Üdvözlégy Mária!
Tovább így imádni!

Wégerné Földes Anna.

A zászlónk.

Ilyenek lehettek a régi magyar zászlók, a büszkén lengők, a daliásak, a máriások, melyek után, ahogy a szél lengette, ezrével özönlött a magyar harcos ifjúság. Most másról van szó: a tiszta, erkölcsös, huszadik században is életet és dicsőséget követelő eszmék szabadságharcáról az ifjúság körében. De ez a harc is ép oly tüzes, véres, mint a régi esaták.

És ez a mi Zászlónk is ép úgy lobog. Hajljon meg előtte a többi zászló. Ne restelje meghajtani magát sok öreg lobogó, melyek hosszú évtizedek alatt nem tudtak a jó ügy szolgálatában annyi eredményt elérni, mint az a mi tizen-tendős Zászlónk.

Ugy fekszik a jubileumi szám az asztalomon, mint valami kincseshánya, tele arannyal, gyémánttal, amit ezen a gazdag ünnepen bőkezűvel szétoszor az országban. Bizonyos, hogy ennyi gazdagságot nem adnak, pénzen megvenni nem lehet ezt! Ennyi pazar kincset csak királyok hintenek, bőséggel, kegyelemből.

Ismerek öreg urat, aki a Zászlónk egy régebbi, „köznap” számát sirva olvasta, s mikor meghatottságomban még

kérdezni sem mertem, mi indította meg szívárgó könnyeit, átadta a számot ezzel a megjegyzéssel: Kezd el a címlapján! Mi volt a címlapján? Egy diákfiú kalapját lengette a kelő nap felé.

Ez minden. A magyar fiúk újjászületése. A magyar fiúk modern, azaz tudományos és erős fiúk lesznek. A magyar fiúk a napot, a kelő napot köszöntik. Ez minden. A középkornak nem volt nagyobb renaissance-a ennél.

Aki nagyon szereti a nemzetet, az most köszöntse a Zászlónkat. Nincs a nemzetnek nagyobb irodalmi kincse, mint ez a jubiléumi szám.

* * *

Csodálatos, hogy a mikor a Zászlónkra gondolok, (de mindnyájan így vagyunk ám), mindig mintha vasárnapi szellem lengne körül. Méltóságos, ünnepies hangulat száll felénk. Pedig talán vidor, kedvecsapongó hangulat kellene. Hiszen azok a lelkek, akik benne illatoznak, csupa-csupa ilyen vidor, néha pajzán szellemek. A Zászlónk irógárdája is tele van mókával. Nincs nagyobb diákkópé a huncut szerkesztőnél, aki ime, a jubileumi számban is formális haramia-kosztümbe veti szét a lábát. Körülötte a „gárda”

Oberbauer A. utóda

Budapest, IV. Váci-utca 41.

A legjobb hírmévek örövendő és legrégebb egyházi szerek, ruhák, zászlók. stb. gyára. — Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

tombolnak s mi kortársak ily társadalomban világot látjuk, hogy semmi sem segíthet, hanem csak az, hogy ha az Ur Jézust hívő, bizó lélekkel költögetjük: kelj föl Uram, mert elveszünk. Csak az Ur Jézus képes parancsolni a háborgó tengernek, dülő viharok. Az Ur kegyelme nélkül hiába küzdünk.

Ma inkább, mint valaha egész világosságban áll előttünk azon igazság, hogy senki más alapot, melyen biztosan állhatnánk, nem tehet, mint a minőt az Ur Jézus tett.

Kedves növendékek, egyházunk és hazánk reményei. Ti modern szeminárium és főgimnáziumban vallásérkölségi alapon nyerték a kiképzést, a mai kor előhaladott tanrendszere szerint szakavatott, ügybuzgó tanárok vezetése mellett. Töletek az egyház és haza többlet kíván, többlet vár, de tudjátok meg, hogy csak akkor lesztek képesek teljesíteni kötelességeiteket egészen mindenütt és minden körülmény között, ha józan szellem, az igazságosság és ájtatosság érzése hat át. Hogy a midőn hazánk erélyrészi nagy nevelője, az angyal lelkeletű főpásztor reátok mosolyog, — abban az Ur Jézus mosolyára ismertek és a midőn a főpásztor megbízottai: az elüljárók, tanárok titeket tanítanak, intenek, feddenek, átérzitek, hogy az Ur Jézus tanít, int és fedi titeket. Szóval, ha Krisztusi életet éltek, ha ő lesz elmétek világosága, szívetek melegsége, lelketek erőssége, — akkor nyugodtan jöhettek a világba, léphettek az élet küzdterére, győzni fogtok, adja Isten!

Hirdessük lapunkban a bérces Erdély mesésszép fürdőhelyeit!

hasonló divatban. Sik Sándor, Radványi doktor, a Zászlónk legkedvesebb alakjai, a lelki mélyén örökké kacagnak. És Kanizsai Ferenc, a legpompásabb kópéságok kigondolója és megírója, el sem képzelhető másképp, csak vice-lötte. Kezdve a címlap belsejére ragasztott szerkesztői üzenetektől végig az utolsó oldalig, csupa jókedv, humor, csináltság, egyszóval — csupa diák.

És mégis, mondom, mikor a Zászlónkra gondolunk, valami nagyon komoly, szent érzés ereszkedik a szívünkre. Micsoda titok ez? Bűbájosság, varázs? Igen, bűbájosság. Ha akarom, ha nem, magával kap talán nem is a nevető jókedv, a nevető hang, hanem az a szellem, a lélek, mely úgy igazán önti szét hilaritását. És a lélek mindig ünneplés, szentséges akkor is, amikor a szembe a bánat, a szomorúság könnyeit zörgeti, akkor is, amikor a szemünk örömtől, kacagástól telik meg a lélek szenteltvízével. Akarva, nem akarva érezzük, hogy ez a szent lélek az igazság, a tisztaság, az erősség lelke. Láttam olyan embert is, akit ketté tört a szenvedélye, aki végigivott minden poharat: ez az ember megcsókolta a Zászlónkat, mikor kézbe fogta. Egy kisleány most azt vallja ebben a jubileumi számban, hogy neki „mindene” a Zászlónk. Egy másik azt írja, hogy az ő hugocskája mindig megmossa a kezeckáját, mikor a Zászlónkat akarja lapozgatni. Nem arra vall-e

Papbiány.

9. A plebános és káplán közötti viszony sehogy sincs szabályozva, ami sok kellemetlenség ad okot s ha elkeseríti a principálist, elkeseríti bizony a káplánt is s ezen elkeseredésnek egyik is, másik is bizony nem egyszer kifejezést ad s erről bizony tudomást szereznek azok a vakációzó diákok is, kik talán közel állanak a pályaválasztáshoz s ez az elkeseredett harc, mely sokszor a plebános és káplán között folyik, nem épen csalétek a papi pályára.

10. A papnak kevés a becsülete, hiszen egyes lapok mindent elkövetnek, hogy a papi tekintélyt lerombolják s a papok megtörtént és koholt gyengeségeinek és hibáinak kiszínezésével és pellen-gére állításával nap-nap után sárral dobálják be a papi pályát, úgy, hogy nem esoda, ha annak fénye teljesen elhomályosul s a kritikát nem gyalorló nagyközönség, mely mindent készpénznek vesz, amit azok a hitvány lapok írnak, ma-holnap elhiszi, hogy a pap a világ leggyalázatosabb alakja. De sajnos, a papnak kevés becsülete van... Sokszor még illetékes egyházi körökben is, ott is, hol a megbecsülésre legtöbb igényt tarthat. Ha egy-egy kanonok vagy prelátus egy káplánoeszkával, egyszerű plebánossal is szóba áll (ha t. i. nem fűzi őket régi barátság vagy rokonság egymáshoz) már mindenki dicséri, mint leereszkedő, nyájas embert. Pedig ennek természetesen kellene lennie, hiszen ugyanaz az „ordo” van mindkettőben s az adja meg a papnak a méltóságot, nem a cím vagy beneficium. — Hogy sokszor fiatal aulistikák is hogy bának el idősebb vidéki „paraszt”-papokkal is, arról igen sokat lehet hallani. Az Egyházi Közlöny 1912. jan. 5. számában azt írja a papról: „Hozzá lévén szokva az

mindez, hogy a Zászlónk képe mindenki lelkében, aki ismeri, szentnek, sugarasnak, komolynak, édesnek tükröződik? A hónap közepe felé huszonhatezer diákszív dobog sebesebben arra a gondolatra, hogy itt a tizenötödike, itt a Zászlónk! És aki nem előfizető, az is odasimul ilyenkor ahhoz, akinek jár. Buxsi fejüket összedugják, úgy olvassák.

Néha lát az ember egy-egy fiút (különösen nagyobb városokban), amint düldült szemmel szíjja magába valami rongy regényből a halált. — Mondja meg nekem valaki, hogy mérlelem azt a hatalmat, amely úgy meghódította az ifjúságot, hogy ép oly lázasan olvassa a Zászlónkat, mint a romlott gyerkőc és felnőt a kloakák irodalmát? Mondja meg nekem valaki, milyen jelzőt adjunk azoknak, akik a Zászlónkat kibontották?

Egy ember aki a kitüntetések lajtorjájától elszaladt, akit nem szokás emlegetni, mert a reverendája csak fekete, és még csak az öve sem piros: I z s ó i Alajos újjászüli a jövő Magyarországot. Az irodalomtörténet, ha úgy halad, mint eddig, egy sort se fog rápazarolni talán. A hazai történelem sem fogja ismerni őt. Csak azt fogják olvasni a fiak fia, hogy apák valami csodálatos hatalomtól érintve, óriásokká nőttek nagyapák fölé.

Névtelen hős szól bele a történelembe.

Szalai Máttyás.

Isten Fiát szemlélni az ő egyszerűségében, ahogy a műveletlen halász-apostolok közt társalog, mint aki jött, hogy szolgáljon — fölkelve reggel 3 órakor, hogy püspökével beszéljen és talán — Isten ments, hogy valahol így lenne, tegyük föl imaginarié — nem is fogadják, apró ügyeivel nem törődnek (ami ismét érthető, mert hisz egy aulában sokkal fontosabb ügyek várnak elintézését s ahhoz is egy kis hősiesség kell, hogy mindenféle lelkiállapotban kedvesen fogadjunk valakit, ügyeivel magunkat azonosítsuk), a szegény utas nem törődik azzal, nem természetesen-e, ha elkeseredik és zugolódik? A cikk írója finom lelkére vall, hogy azt írja: „talán — Isten ments, hogy valahol így lenne, de tegyük föl imaginarié”, de bizony a papok ilyen pozitív esetekekről beszélnek. A papság igen sok helyütt nélkülözi azt az atyai és gyermeki, továbbá testvéries viszonyt, melynek egyrészt a püspök és papjai, másrészt az egész papság között pedig meg kellene lennie. Sok esetben inkább az Ur és szolga közötti viszonyt vélik fölталálhatni. A magasabb állásban levők és az egyszerűbb papok közötti viszonyra sokszor rálehetne mondani Ábrahám szavait: Azonkívül köztünk és közöttük oly nagy úr van, hogy senki fölünk hozzátok át nem mehet, sem közületek hozzánk át nem jöhet.

11. Idegen egyházmegyékből tesznek püspököket és pedig gyakran idősebb embert, aki nem ismeri az egyházmegyét s annak papjait, de nem is fogja soha megismerni, mert kora miatt ritkán látogathatja egyházmegyéjét. Mi ennek a következménye? Az, hogy esetleg egy-két ember relációjára kell éveken át támaszkodnia s így könnyen sérelem eshetik s esik az egyházmegye egyik vagy másik papján. Mert hát emberek vagyunk s az in-tormáció is emberi érzelmeken alapszik s így igen sokszor téves. Ez sokszor elkeseríti az illető papokat s ennek kifejezést is adnak s ez sem fog vonzó hatással bírni.

12. A papságban is van bizony sok emberi gyalorlás, mely bizony nem egyszer napfényre kerül, pl. egymással szemben való szeretetlenség stb., ami nem emeli a papi tekintélyt és nem vonzza az ifjúságot a papi pályára.

13. Végre (s ez talán a legfontosabb ok), folyton halljuk a panaszt, hogy a mai kor az érzékiség kora s ez kihatással van az ifjúságra nézve is. Szívesebben hallja Szent Pál azon szavait: „melius est nubere, quam uri”, mint másik mondást, „Feleség nélkül vagy? Ne keress feleséget”. A celibátustól fél az ifjúság s azért fél a papi pályától is. Ezt az ifjúság nyíltan bevallja. Felsőbb osztályú növendékeinktől bizalmas beszélgetés közben megkérdeztem, hogy mit gondolnak ők, miért megy olyan kevés ifjú a papi pályára s az első felelet az volt: „mert nem szabad házasodni”. S ugyanezt a vallomást tették, mint értesültem, egyik kollégám növendékei is. S hogy nálunk ez a fő ok, bizonyítja az a tapasztalat is, hogy a gör. kath. theologia, bár ott az anyagi helyzet még rosszabb, túlszűfölt. Sőt az is tény, hogy a románul jól tudó tiszta magyar ifjak is szívesen s örömmel mennek a gör. kath. theológiára, még akkor is, ha mint fizetések jutnak be oda (s ilyen sok van), mert ott megnősülhetnek.

Ezek a paphiány közvetlen és közvetett okai, melyeknek megszüntetésén mindenkinek fáradoznia kell. S ha mindenki megtette a magáét, ha ezen okok a mennyiben lehetséges megszűnnek, a papi pálya ismét megillető tiszteletben és becsülésben fog részélni és többen fognak a papi pályára lépni.

Rés János.

Hangok a mélyről.

Ismeretes mindenki előtt az a sajnos állapot, melyben főleg az erd. egyházmegyei papság és tanítók javarésze szenved. A lelkeskedő papság nagyobb része 1600 K. fizetésen tengődik s a tanítók nagy többségének alapfizetése 1000 K. Ebből a fizetésből tisztességesen megélni nem lehet, de tengődni igen. Emellett a lelkeskedő papság egy része és a kántortanítók fizetésüket a néptől, — kepe alakjában kapják, mely éket ver a lelkezetők és a népközé s egy hónapi kepeszedés tönkresilányítja mind azt a lelki hasznot, melyet a pap és a tanító 11 havi odaadó munkája a lelkekben eszközölt. A szegény székely nép földterményének harmad-negyed részét könnyezve és káromkodva szolgáltatja be papjának és kántortanítójának, ami jogos elkeseredettséget okoz a fizető lelkekben s másrészt a pap és kántortanító, — mert neki is élni kell, — hűveinek a szájából veszi ki a betevő falatot, melyre mivel könny hullott és átok tapadt, édes nem lehet, hanem keserű és lanyar.

A papi, tanítói fizetés rendezéséről már sok szó esett, sok ígéret tétetett, de a papi fizetés rendezése és a kepe megváltása kézik az éji homályban s a katolikus tanítók fizetésének a közelmúltban való javítása s a rendezésre nézve tett ígéretek még nagyobb aggodalmat és keserűséget szülnek.

A múlt évben az alsó-kászonai esperesi kerület ártir az egyházmegye többi kerületi papságához, melyben küldöttséget kíván szervezni a magyar kir. kormányhoz a kepeinek állami megváltását követelendő. Hogy mi lett ennek az indítványának a sorsa más kerületekben, nem tudjuk. A marosi esperesi kerület papságának a lelkekben azonban, élénk visszhangot keltett. Tárgyaltunk róla koronagyűlésein, megbeszéltük papi értekezleteinken. A papi konferenciának ide vonatkozó javaslata ez: Felkérendő nagyméltóságú Gróf Püspök Ur, kegyeskedjék megengedni, hogy az egyházmegyei papság és tanítóság a július 8-tól összehívott papi és tanítói szentgyakorlatok között első időben tartson közös gyűlést. Készítsen memorandumot a kepezetési rendszer igazságtalan és tartíhatatlan voltáról. Szervezen egy küldöttséget a magy. kir. kormányhoz. Az erd. országos képviselők felkérendők, hogy legyenek tagjai ezen küldöttségnek. A küldöttségben vegyen részt minél több pap és tanító s a kepezetítő községek világi hívek által képviseltessék magukat. A panasza régi, a betegség sulyos, a seb mély és elviselhetetlen, szükséges, hogy a segítség sürgősen jöjjön, a betegség pedig mielőbb és alaposan orvosoltassék.

A küldöttség kérje fel a kormányt a kepe megváltására, hogy így a hívek egy

nagy és igazságtalan terítől, a papság és tanítóság pedig egy keserves, és panaszos megélhetési módtól megszabaduljon.

A gyűlésen meg lehetne tárgyalni a papi és tanítói fizetések sérelmeit és rendezését s a papságnak külön gyűlésen pedig az egyházmegyei nyugdíjszabályzat új tervezetét, kapcsolatban Kis Dénes, gyergyóremetei plebános indítványával.

Pap Tamás,
alesp. ker. jegyző.

Karácsony Márton,
főesperes.

Főiskolai hallgatóknak fontos.

I. A tanulóifjúság szervezése.

A tanulóifjúság bizottsága egy új eucharisztikus világkongresszus általános tervezetének keretén belül alakítandó szervezet felállítását vette tervbe és különös súlyt fektet arra, hogy benne a bel- és külföld összes nemzetisége képviselve legyen. Tervbe vette:

1. A főiskolai hallgatók külön csoportjának alakítását a nagy körmenet számára;

2. Az akadémikusok közös szent áldozását;

3. Nagy templomi gyűlés rendezését, melynek pontjai a következők:

1.) Panis angelicus.
2.) A főiskolai hallgatók istentiszteletei és a tanulóifjúság pasztorációja.

3.) Az ifjúsági otthonok.
4. Díszgyűlést, a tanulóifjúság érdekeiről tartandó előadásokkal;

5. Ifjúsági jellegű társasestély rendezését. E szervezés közéleti programja a kongresszus előtt és annak tartama alatt a kongresszus irodájában (Wien, I. Stefansplatz 5.) lesz beszerezhető és annak idején a katolikus lapokban is közzétéve.

II. Feltételek:

A kongresszuson azon főiskolai hallgatók vehetnek részt, akik tanulóifjúsági részvételi jegyet váltanak, melynek ára 3 korona (beleértve a jelvényt is.)

Részvételi jegyért minden főiskolai hallgató posta útján is fordulhat az alulírott ifjúsági bizottsághoz, de ez esetben köteles a 3 korona részvételi díjon kívül postautalványon a válasz portóját is megküldeni.

III. Kedvezmények.

Részvételi jegye alapján minden főiskolai hallgató jogosítva van az osztrák államvasútat minden vonalán, még pedig az osztrák határtól Wienig és vissza, a következő kedvezményt igénybe venni: a III. osztályon 50%-os, a II. osztályon 30%-os, az I. osztályon 20%-os árkedvezményt.

A tanulóifjúság bizottsága azon lesz, hogy az osztrák államvasút igazgatóságánál a különvonatokra is jelentékeny árkedvezményt kapjon. Hasonlóképpen lépéseket fog tenni a bizottság a külföldi vasút igazgatóságoknál is, hogy a tanulóifjúság számára kedvezményt kapjon. Erre vonatkozólag különben közelebbi felvilágosítást idejkorán adnak majd a kül- és belöldi vasútigazgatóságok.

Az ifjúsági jegy alapján minden főiskolai hallgató épen úgy van jogosítva Wien látványosságainak megte-

kintésére, mint a kongresszus többi résztvevője. (V. ö. a kongresszus résztvevőinek biztosított — kedvezményekről szóló értesítés.) Gondoskodtunk továbbá arról is, hogy tárgyi és nyelvismeretekkel bíró főiskolai hallgatók álljanak kisebb csoportok rendelkezésére; erre vonatkozólag közelebbi felvilágosítással a kongresszus irodája szolgál a kongresszus tartama előtt és alatt.

IV. Lakásviszonyok:

Kívánatos, hogy a lakásért való jelentkezés mielőbb történjék. Július elseje után beérkező jelentkezésekre nem ígérhetünk biztos gondoskodást. A jelentkezésnél megadandó hozzátétel a lakásra (szoba, vagy ágy) szánt összeg, valamint a Wienben való tartózkodás ideje is. A tanulóifjúság bizottsága azon lesz, hogy a szerényebb igényű főiskolai hallgatók a kongresszus tartamán lehetőleg szabad lakást vagy ingyen hálóhelyet (egyenkint, vagy több társal közösen nagyobb helyiségben) kapjanak. Erre vonatkozó megkeresések mielőbb beadandók.

V. Ellátás:

Az ifjúsági bizottság szívesen ad felvilágosítást a kongresszus tartamán jó vendéglőkről különböző árak szerint.

Az euchar. világkongresszus tan. ifj. bizottsága.

Wien, I. Stefansplatz 5.

T A N Ü G Y.

Meghívás.

A Magyarországi Katolikus tanítók Országos Bizottsága, mely Zichy Gyula gróf pécsi püspök védő-elnöksége alatt működik, folyó évi közgyűlését július hó 1-én, délelőtt 9 órakor tartja Budapesten, a Szent István-Társulat dísztermében, melyre a Bizottság t. Tagjai, a hazai katolikus tanító-egyesületek elnökségeit és tagjait s a katolikus iskolaügy barátait tisztelettel meghívja az Elnökség.

A közgyűlés rendje: 8 órakor szentmise Jézus Szent Szíve templomában, mondja: Giesswein Sándor dr., prelátnak, egyházi elnök.

9 órakor a közgyűlés megnyitása. Elnöki előterjesztések. Titkári jelentés, előterjesztés: Dreisziger Ferenc.

Előadók: I. Kívánjuk az egységes tanítói fizetést. (XI. X., IX. fizetési osztályokba való beosztás és a harmadolás elvének megvalósításával.) Előadó: Bócz Árpád.

2. A tanítói nyugdíjtörvény revíziója (a lakbérpótló nyugdíj). Előadó: Számborovszky Rezső.

3. Az egyházmegyei tanítóházak (internátusok) szervezése. Előadó: Kelemen Lajos.

II. 11 órától d. u. 1 óráig:

1. A népoktatási szakosztály ülése a Szent István-Társulat palotájában. Elnök: Acsay Antal dr., alelnökök: Gubicza Lajos és Millner Antal.

Tárgyak: a) A valláserkölcsei nevelés az oktatás egész vonalán és minden ágában, mint korunk szükséglete. Előadó: Giesswein Sándor dr.

b) A népiskola tagozatai (mindennapi iskola, ismétlő iskola, ifjúsági egyesület) miképp szolgálhatják egységesen a gyakorlatias nevelést és oktatást? Előadó: Öveges Kálmán.

2. A nevelési szakosztály ülése ugyanott. Elnök: Kolossváry Mihály, alelnökök: Farkas Edith és özv. Báthory Nándorné. Tárgyak: a) A koedukáció. Előadó: Farkas Edith.

b) A gyakorlati kézimunka tanítása a leányiskolákban. Előadó: Zalánffy Gizella.

c) A polgári leányiskolák rendtartási szabályzata. Előadó: Keményffy K. Dániel.

III. D. u. 3—5 óráig: 1. A tanítóképző-intézeti szakosztály ülése ugyanott. Elnök: Venczell Ede, alelnökök: Dreisziger Ferenc és Szöke Sándor.

Tárgyak: a) A gyakorlati tanítóképzés. Előadó Dreisziger Ferenc.

b) Teendőink az új tanítóképzőtanterv életbeléptetésével. Előadó: Guzsvenitz Vilmos.

2. A keresztény szociális szakosztály ülése ugyanott. Elnök: Giesswein Sándor dr., társelnök: Szabó János, alelnökök: Wohlmuth Ernő és Moravitz Lajos.

Tárgyak: a) A katolikus tanítók üdülőháza. Előadó Wohlmuth Ernő. b) A tanítói állás értékének emelésére mit tegeyen az iskolafenntartó, az állam, a társadalom? Előadók: Kóródy Miklós és Göröcsöni Dénes.

IV. A közgyűlés folytatása d. u. 5 órától, ugyanott.

Tárgyak: a) A királyi tanfelügyelet reformja. Előadó: Ember Károly.

b) A szakosztályok jelentései.

c) Indítványok tárgyalása.

d) A közgyűlés bezárása.

A szabályzat értelmében a közgyűlésen résztvehetnek, ott tanácskozási jogot élvezhetnek mindazok a tanfériák és tanítónők, kik katolikus intézetekben működnek. — Egy-egy előadás időtartama legfőbb 20 perc, egy-egy hozzászólás pedig legfőbb 5 perc lehet. — A határozati javaslatok, valamint az indítványok legkésőbb június hó 25-ig beküldendők az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács központi irodájába (Budapest, VIII. ker., Szentkirályi-utca 28.).

Budapest, 1912. június 10-én.

Giesswein Sándor dr., Ember Károly leányiskolák elnöke, világi elnök.

Dreisziger Ferenc, Wohlmuth Ernő, tanács. titkár.

Meghívó.

Az Országos Katolikus Tanügyi Tanács keresztény szociális szakosztálya í. évi július hó elsején, délután 3 órakor, a Szent István-Társulat nagytermében közgyűlést tart, melyre az összes tagokat ezúton hívja meg az Elnökség.

Tárgyszorozat: 1. Elnöki megnyitó beszéd, mondja: Giesswein Sándor, a ker. szoc. szakosztály elnöke.

2. Elnöki jelentés, előterjeszti: Szabó János, a ker. szoc. szakosztály társelnöke.

3. A katolikus tanítók üdülőháza, előadó: Wohlmuth Ernő, a ker. szoc. szakosztály ügyvezető alelnöke.

4. Mit tegeyen a tanítói állás értéké-

nek emelésére az iskolafenntartó, az állam és a társadalom? Előadók: Kóródy Miklós és Göröcsöni Dénes, a ker. szoc. szakosztály választmányi tagjai.

5. Indítványok. Az ülésen tárgyalandó indítványok június hó 25-ig írásban terjesztendők be a szoc. szakosztály elnökségéhez, (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.)

Budapest, 1912. június 10-én.

Giesswein Sándor dr., Szabó János, elnök. társelnök.

Wohlmuth Ernő, Moravitz Lajos, ügyvezető alelnök.

H I R E K.

Meghívó. Az Erd. róm. kath. Irod. Társulat választmánya június hó 25-én, kedden d. e. 11 órakor a róm. kath. főgimn. tanári tanácskozó termében ülést tart, melyre a választmány tagjait tisztelettel meghívja az Elnökség.

Érettségi vizsgálat. A gyulafehérvári r. kath. főgimnáziumban június hó 10-én és 11-én folytak le az érettségi vizsgálatok, amelyeken a vallás- és közoktatásügyi miniszter megbízásából Democzky Mihály dr., udv. tan., egyetemi ny. rendes tanár elnököt. Az erd. r. kath. Statust Tamási Áron prael.-kanonok képviselte. Az érettségire 12-en jelentkeztek s mind a tizenkettő érettné nyilvánították. Köztük *jelenen érettek:* Schilhan Ferenc, Tóthi-Szabó Gyula, Tróthann Dezső, Voisan János. *Jól érettek:* Adorján Károly, Knopf Aladár, Péter Imre, Presia László. *Érettek:* Lakó János, Miclea Vazul, Puskás Mihály, Rosu Trajan. A vizsgálatok bevezetésével a vizsg. bizottság elnöke örömeinek adott kifejezést a meglepően szép eredmény fölött s megható beszédben buzdította az ifjakat, hogy az életben sohasem térjenek le arról a vallásérkölesi alapról, melyet e jöhrű intézetben nyertek. Legyenek hálásak jötevéik iránt, első sorban kegyelmes főpásztoruk iránt, aki mindenkor atyai gondoskodással vezette s szeretettel örködött minden lépésükön. Végül az ifjak nevében Adorján Károly mondott köszönetet a vizsgálat vezetőinek és a tanároknak.

A papnöveldeben a vizsgálatok 19-én, szerdán fejeződtek be. Kispapjaink még az nap elutaztak a jól megérdemelt szünidőre.

Felszentelendőink esütörtökön tettek le az ordó és jusisdietió vizsgálatokat. Pénteken reggel utaztak el Temesvárra, hogy ott lelkigyakorlatot tartva a felszentelés kegyelmeibe részesüljenek. A felszentelendők nevora: Györi Imre, Kovács Gergely, Nagy Árpád, Rácz József és Bíró Martialis O. S. Fr. A felszentelésre 27-én Temesvára utazik lelki igazgatónk. 30-án Mária-Radnán tartja újmiséjét Kovács Gergely.

A marosvásárhelyi róm. kath. fiúnevelő-intézet 200 éves fennállásának jubileuma alkalmából kegyelletes ünnepséget rendezett. A főtanhatóságot Zomora prelátnak képviselte. Jelen vannak: Karácsony Márton, Takó János, Köllő Ignác alispán, Ugron Gábor ny. főispán, Szabó György, Szabó Mihály tanfelügyelő, tanári testület, kör, tanfelügyelő, kollégiumi tanárok, az intézet sok növendéke. Az ifjúság énekkara a hymnust éneklé, azután Czibalmos József regens

előadja az intézet történetét. Ének Quartett. „Az innisforrai harang” Előadók hatással: Hajdó Elemér, Fábian János, Kassay Imre és Kellő Gábor tanulók. Dr. Gál Sándor helyett, ki a megjelenésben akadályozva volt. Szabó György esperes, gyergyószentmiklósi plebánus tartja meg az ünnepi beszédet. György Dénes subregens, Petres Bela munkásgimnáziumi tanár, volt növendék alkalmi költeményét szavalja érzéssel, nagy hatással „Sumus semperla laeti” című régi diákok dalát éneklé a főgimnáziumi énekkar. „Tenger esillaga” Sik Sándor költeményét szavalja Harmath Zoltán tanuló. Köllő Ignác főgondnok köszönetet nyilvánít a közönségnek, az erdélyi róm. kath. státusnak gondozásáért, áldozatáért; püspök ur Ó Nagyméltóságának gondoskodása reánk irányult kegyeért. Zomora prelátnak, p. h. tolmácsolja a főtanhatóságnak elismerését. A szép és megható ünnepélyt a főgimnázium énekkara zárta. Nem hallgathatjuk el, megjegyezzük, nagyobb érdeklődést vártunk az intézet volt növendékei, valamint a marosvásárhelyi kath. közönség részéről is. Soha sem volt nagyobb szükség az egyetértésre, összetartásra, mint napjainkban. Elég ellenségünk van, ne legyünk mi is egymás iránt nehéz szívűek.

A Kolozsvári Kath. Nepszövetség Zichy Nándor gróf emlékére folyó hó 16-an, vasárnap délután 4 órakor a róm. kath. főgimnázium dísztermében, nagy érdeklődés mellett díszgyűlést rendezett, változatos műsorral.

A helybeli róm. kath. iskolákban az évzáró vizsgák folyó hó 17 és 18 napjain a nagyszámú vendégek jelenlétében szép eredménnyel fejeződtek be. Valamennyi osztályvizsgán Zomora Dániel praelatus, kanonok, főesperes-plebánus és püspöki helynök előkölt, aki a júniusi hőségokozta fárasztó melegséget, mely a napos oldalon földszínt vizsgateremben nagyon is érezhető volt, a tőle megszokott jökedvű megjegyzéseivel és humoros, bátorító biztatásaival nemcsak a vizsgázó gyermekek, de a vizsgán megjelent szülők előtt is igyekezett feleltetni. Legmeghatóbb volt azonban a vizsgákat befejező szép ünnepély, melyet az iskola teremben tartottak a növendékek. Ezen ünnepélyen nemcsak az érdeklődő testvérek, szülők es nagyszülők jelentek meg, de jelen voltak még oly ifjak is, akik jeles érettségi bizonyítványukkal zsebükben jöttek halájukat kifejezni első iskolájuk, a róm. kath. iskola iránt. A szépen sikerült ünnepélyen sok jutalomkönyvet kaptak az arra érdemes növendékek. De gazdag pénztalimokban részesültek a magyarul legjobban beszélő román gyermekek is igen nagy számban, kik e jutalmakért elsősorban derék tanítóink kell, hogy köszönetüket kifejezzék.

A Regnum Marianum-Egyesület július 1-én, délelőtt 9 órakor tartja meg Budapesten, (VII., Damjanich-utca 50.) méltóságos dr. Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök elnöke alatt a középiskolai Mária Kongregációk vezetőinek XI. országos értekezletét, a következő tárgyszorozattal: 1) Általános irányelvek a tanuló ifjúság lelki vezetésében. Előadó dr. Prohászka Ottokár, székesfehérvári püspök; 2) A mai diák lelki élete. Előadó dr. Matyasóvszky Kasszián, sz. Benedek-rendi főgimn. tanár (Esztergom); 3) Iskola és lelki nevelés. Előadó Oberle Károly, áll. főreáliskolai tanár (Budapest); 4) A kötelesség-érzetre való nevelés. Előadó Szilágyi Dózsa, premontrei rendi főgimnáziumi tanár (Nagyvárad); 5) Indítványok. (Az indítványok június 28-ig írásban küldendők be a R. M. címére).

A nagyszombati munkás gimnázium megalakulása. Az a nagy érdeklődés, a mi munkásosztályunk sorsának megjavítása, művelődési tereken való előbbrevitele tekintetében társadalmunk minden körében tapasztalható, bírta rá a nagyszombati állami polgári fiúiskola tanári karát, hogy a kulturális tereken magárahagyott polgárok, munkások számára gyakorlatilag értékesíthető ismereteket nyújtsanak: munkás gimnázium szervezését határozták el. A múlt év őszén megindult szervezési munkálat most, széles mederben folyik, úgy hogy e hézagpótló intézmény folyó évi október elsejével megnyitható lesz. A munkás gimnázium védnökei: Walbaum Frigyes főispán, Hohenlohe Egon dr. herceg, főesperes, Kedves István királyi és miniszteri tanácsos, királyi pénzügyigazgató, Kemény Gyula dr. curiai bíró, törvényszéki elnök, Fabritius Lajos alispán, Dörr Albert polgármester, Zagoni Gábor királyi tanácsos, közjegyző, Vollert Károly posta- és táviratfelügyelő, Szalay Ferenc műépítész, Pap Lajos vasúti felügyelő. A munkás gimnázium elnöke: Nisztor Joáchim kir. tanfelügyelő, igazgató: Györy Ignác állami polgári fiúiskolai igazgató, titkár: Babescu Viktor állami polgári iskolai tanár, pénztáros: Ciprus István állami polgári fiúiskolai tanár. Előadók a főgimnáziumi és polg. fiúisk. tanárok. A hallgatók beiratása, illetőleg előjegyzése rövid idő alatt kezdetét veszi.

Felvétel a cipészipari szakiskolába. A nagyszombati államilag segélyezett cipészipari szakiskolájánál az 1912—13-iki tanév szeptember hó 4-én kezdődik, amikor egyúttal 18 ösztöndíjas hely (egy-egy havi 10 korona) jön üresedésbe. A tantályam a tanulók részére 3 évig, a segédok részére pedig csak 5 hónapig tart. A felvétel vidéki tanulók (segédok) az intézettel kapcsolatos internátusban helyezhetők el. Ugyanezen intézet folyó évi július 15-től, augusztus 3-ig nem Nagyszombaten lakó cipészek és eszmadiák részére szabásati szaktantályamot rendez. Az oktatás teljesen ingyenes. Ingyenes lakásról gondoskodik. Bővebb felvilágosítást szívesen ad az érdeklődőknek a felügyelőbiztos elnöke Schuster Márton igazgató, Nagyszombaten (Száj-utca 29).

Az irgalmas novérek helyi zárdájában lefolyt vizsgálatok a nagy számban megjelent közönség körében is nagy tetszést váltottak ki. Igen szép búcsúbeszédet tartott társnői nevében a IV. polg. osztálynak egyik növendéke. A rajz és kézimunka kiállításnak is állandóan sok a bámolója. Nem is csoda, mert a kitünően sikerült aquarellek, olajfestmények, a pazar színpompában tündöklő kézimunkák serdülő leánygyermek ujjai alól kerüljen ki, mindenkit csak örömmel és kíváncsisággal töltötték el. A zenevizsgálatra és a záróünnepre pedig szintén növendékektől, olyan előadásokat hallottunk, melyek mind az újtechnikák, mind interpretálás szempontjából művésziességek mondhatók.

Tornaverseny. A gyulafehérvári r. kath. főgimnázium tanulói ez évben is rendkívül népes ünnepélyen számoltak be testi ügyességükről, a testező tornagyakorlatokban való kiváló jártasságukról. A bemutatott szabványgyakorlatok biztonságot tettek arról, hogy itt egy fegyvermezett ifjúság állott bírálóira a közönség elé. Valóban minden mozdulatuk nagy gyakorlatra valló mozdulat volt s a legharmonikusabb. A szereken való versenytorna alkalmával igen sokan váltak ki, kár, hogy kevés volt a jutalom s így csak a jobbajobbait lehetett érmeikkel, oklevelekkel kitüntetni. Váratlan meglepetés

is volt. Egyszer versenyközben egy kis fehér ruhás csapat lépett elő, apró gyerekek, elemi iskolások, akik svéd tornát tanulni jártak a gimnáziumba. Bemutattak néhány svédgyakorlatot, ragyogó arcukról leritt a boldogság, hogy ők is szerepelhetnek. S oly szabályosan és szabatosan végezték a gyakorlatukat, hogy a közönség alig gőzötte tapsolni a kedves apróságokat. A műsor végével a győztesek megkapták a kitüntetést. *Zomora* Dániel prel.-kanonok lelkes beszédet intézett az ifjúsághoz. Aztán lassanként elszórt a közönség, de a diáknépség még oszlofokban is egyre éljenezte a tanárát, aki évről-évre szebb eredményt mutat föl az ifjúsági testnevelés terén. A versenyen ott volt az egész tisztikar *Rudisericus* tábornok vezetésével.

Előleges jelentkezés a főgimnáziumba. A gyulafehérvári róm. kath. főgimnázium I. osztályába a jövő 1912—13. iskolai évre július hó 1., 2. és 3-ig napjain végzik az előleges bejegyzést délelőtt 8—12-ig az igazgatói irodában.

Évzáró. A gyulafehérvári róm. kath. főgimnáziumban június hó 25-én reggel 1/28 órakor lesz az évvégi hálaadó szentmise a székesegyházban és utána 8 órakor évzáró és a jutalmak kiosztása az intézet tornacsarnokában.

Jutalmi adományok. Nemes cselekedet a jó tanulók jutalmazására adakozni, aminek szép példáját adták: *Náthán* Bernát dr., kir. tanácsos, városi főorvos, aki 40 K-t és *Glück* Adolf, aki 20 K-t adományozott a gyulafehérvári róm. kath. főgimnázium kifogástalan viseletű és jó előmenetelű tanulóinak jutalmazására.

Az ifjak felvétele a papnevelőben július 2-án reggel történik előzetes orvosi vizsgálat után. A felvételi vizsgák reggel 8 órakor kezdődnek.

Szerkesztőségi kirándulást rendezett felelős szerkesztőnk hétfőn az Újvilágban, amikor lelkes felköszöntőkben éltették az erdélyi kath. sajtót, s lelkes munkásságra buzdították egymást a sajtó önzetlen munkásai.

A novena átlatosság mult pénteken végződött, amikor a 8 órai nagy mise alatt az oltáregylet tagjai, bivek és papaövendékek az igazgató kezéből vették az Élet kenyerét. Este *Rass* Károly tanár beszéde fejezte be e szép átlatosságot.

Tagfelvétel. A csikszeredai róm. kath. főgimnázium Mária Társulatába f. hó 9-én nagy ünnepség keretében 21 új tagot vettek fel. Délelőtt az intézet kapornájában *Misel* József brassói apát-plebános szentmisét mondott, amely alatt az intézet énekkara *Dományáncz* Péter tanár vezetésével VIII. In Festis Duplicibus (De Angelis) c. misét énekelték choráliter. Az avatási ünnepség d. u. 3 órakor kezdődött. Az avató beszédet *Váradi* Gyula mikóújfalvi plebános mondta, aki a ma nap szokásos hiteltelenséggel szemben a hit felemelő voltát ismertette s buzdította a felavatandó ifjakat, hogy hithű, jellemes kongregánisták legyenek. Az avatást *Meisel* József végezte, aki püspök atyánk megbízásából, különösen a tisztaság erényének ápolására buzdította Szűz Mária új és régi leventéit. Az egyházi szertartás elvégzése után műsoros estély volt. Rosenbersky-Gima „Óh szűz Anyánk” c. ének elhangzása után *Ambrus* János VIII. o.-t végzett növ. „Hanno leánya” c. melodramáját adta elő, amelynek zenei részét *Lakatos* Miklós képezdész írta. Koós-Rosti Ave Mariáját *Bene* János, *Madaras* Sándor, *Ferenczy* Béla és *Balla* Sándor tanulók énekelték. Mind-

szenthy G. „A szentek unokáihoz” c. költeményét *Bene* János VIII. o.-t végzett növ. ügyesen szavalta el. Haydn *Serenadeját* *Baky* József, *Kertész* Béla, *Gerőffy* Géza és *Tiltcher* Menyhért tanulók interpretálták. *Agner* Béla tanár „Mikor én nagy diák leszek” alkalmi odáját *Molnár* Laszlo és *Fejér* Béla III. o. tanulók adták elő. A vegyeskar énekszáma után *Lemoyne-Cassiau* Sejanus c. történeti drámáját adták elő korhű jelmezekben, ügyes betanítással *Bene* János, *Baky* József, *Ferenczy* Béla, *Veress* Dezső, *Gerőffy* Géza, *Balla* Sándor, *Györfy* József és *Ambrus* János növendékek. A szindarab előadása előtt *Rés* János, a Mária Társulat precse, megköszönte *Meisel* Józsefnek és *Váradi* Gyulának az avatáson való közreműködést, *Brassai* Károly tanárnak, hogy díjmentesen gyönyörű díszleteket festett a társulat számára és *Márton* László dr. főszolgabírónak, aki 10 K jutalmat tűzött ki egy olyan ifjunak, aki vallási kötelességeit mindig kedvvel és lelkiismeretesen végezte. A jutalmat *Csiszér* Béla VIII. o.-t végzett növendék kapta. Végezetül *Rés* indítványára a szép számban egybegyűltek melegt hangú táviratban fejezték ki hódolatukat a kegyelmes főpásztor iránt, aki lélekben együtt volt az ünneplőkkel, és kívánták, hogy minél előbb jó egészségben üdvözölhessék körükben. Az ünnepség rendezésének igazán fáradtságos és terhes munkáját *Rés* János végezte, akit ezért nagy elismerés illeti meg. A magasztos avatási ünnepség minden része felemelő hatással volt mindenkire és mindig emlékeztetés lesz az abban résztvevőkre.

Tudományos előadás. Dr. *Kiss* János pápai prelátus, a bpesti tud. egyetem rectora f. hó 14-én Csikszeredán a r. kath. főgimn. tornacsarnokában érdekes előadást tartott az esperanto világnyelvről. Az előadást számosan hallgatták meg, akik közül sokan felismerve az esperanto fontosságát elhatározták, hogy a nyelvet meg fogják tanulni.

A marosvásárhelyi r. k. fiúiskola kirándulása Gyergyóba. F. hó 5-én impozánsan sikerült kirándulást rendeztek a marosvásárhelyi szt. ferencrendiek 104 apró gyermekkel. Reggel 1/25 órakor vonult ki a kis fiúk nagy csapata, nemzeti lobogó alatt a felső állomásra, honnan vígan vitte őket a priszköllő vonat Gyergyó-felé. Képzeltetni, mily őszintén zendítettek azután rá hogy: „Gaudemus igitur”. Az állomásokon csak bámolni tudták a fiúcsapat. Dédán túl leirhatatlan örömmel szemlélték a festői vidéket „Hol a tölgyek mohos alján kékibolyák illatoznak” s a gyermeki szív játszi kedélyével zendült fel a dal: „Gyöngye vagy a nagy világnak drága szép hazám, minden nyíló kis virágod úgy mosolyog le rám”. A fenyvesekkel vadregényes tájon, hol igazán „Gyöngyöket szor kristályvíze a zuhogó patakoknál” csak úgy vízhangzott az ének: „Bájlat teljes szép vidékek s viruló virágok mosolygnak rám.” 4 órai utazás után 1/210 órakor Gyergyózárhelyen voltak, hol a r. k. iskola tantestülete nagy előzékenységgel fogadott. Pihenés után felvezettük a fiúkat a hegyre; gyönyörködve tekintették meg a látásövön a szép gyergyói fennsíkot, melyet a vén Hargita kéklő hegyeinek koszorúja övez s közepén a Maros vize folyik esendően. Megnéztük a híres fehérmárványbányákat, aztán trombitaharsogás, és dobpergés mellett át vonultunk a nagyközségen, melynek vendéglőjében izletes székely gulyás várt a gyerekekre. A nagy kirándulás

feledhetetlen jó benyomást tett a tanulókra. A biztonság és jobb siker kedvéért a nagy csapatot P. Máthé Özséb, P. Kristó Kávé, P. Sinka Antal szerzetes tanítók, Salamon Kálmán szőlőjé tanító és 8 szülő kísérte. Este 11 órák a szülők, testvérek és rokonok nagy serege várt minket állomásán s velünk egyformán örvendett a szerencsés megérkezésnek, a kirándulás anyagi és szellemi sikerének. Az utazás kényelméhez hozzájárult, hogy az alsó állomás főnöke 5 nagy kocsi adott rendelkezésünkre, melyből mi csak hármat vettünk igénybe. A szegénysorsú gyerekek segélyezéséhez a marosvásárhelyi takarékpénztárak szép öszszeggel járultak hozzá s így oly nagyszámú tanítvánnyal oly fényessikerű kirándulást rendezhettünk, minővel nem minden elemi iskola díszkedhetik.

Rajzkiállítás. A csikszeredai r. k. főgimnázium növendkeinek rajzaiból és és festményeiből Brassai Károly tanár kiállítását rendezett folyó hó 9-én és 10-én, amelyet számosan tekintettek meg. A csiksomlyói Jótékony Nőegyesület folyó hó 8-án díszközgyűléssel ünnepelte meg fennállásának 30-ik évfordulóját. Szentmise után, amelyet Bálint Lajos főesperes plebános mondott, a tagok nagy érdeklődése mellett Pál Gábornak elnök nyitotta meg a közgyűlést. Az ünnepi beszédet Kassai Lajos főgimn. igazgató, alelnök, mondotta. Szabó István képezdei tanár titkári jelentésének előterjesztése után Ambrus Juliska szavalta el W. Földes Anna alkalmi költeményét. Wéger Jánosné pénztárosi jelentése után megválasztották az új tisztikart és nagyobb segítséget szavaztak meg az orkán sújtotta marostordaiak és szolnokdobokaiak javára. Délután pedig sikerült junálást rendeztek.

A XXIII. nemzetközi eucharisztikus kongresszus. Az Országos Katolikus Szövetség most adta ki a magyar katolikusokhoz felhívást, melyben a mozgalomhoz való csatlakozásra szólítja őket. A felhívás *Prohászka Ottokár dr. székesfehérvári megyés püspök* szövegével kezdődik, melyben a kongresszus jelentőségét vázolja. A magyarok részvételének fontosságát illetően a szöveg a következőkkel fejezi be: „Hiányozhat-e ott a magyar nép, mely Krisztus oltára védelmében Török-tárr ellen megszerzte magának a vértanúi szeretet palomáját? S mikor a szomszédban terde es feje hajlik meg az Oltáriszentség előtt nemzeti zászlaját, azt a zászlót, melyet kettős kereszt és annak az édes Anyának képe díszít, aki Krisztus anyja s az Oltáriszentség első imádója és szerelmese?! Nem, nem: oda mi is elmegyünk; imádkozni, s halált adni, elmegyünk hitünkről, szereteitünkről tanúságot tenni! Láss a világot, hogy Krisztuséi vagyunk, s hogy szentségi szeretetétől tüzet fog szívünk! Elmegyünk, mert szeretünk, hogy forróbban szerethessünk! Atyáink vértanúi voltak Krisztusnak, legyünk mi hitvallói.” A felhívás további részében közli a magyar szónokokat: Csernoch János érsek, Glattfelder Gyula, Mailáth G. Károly gróf, Prohászka Ottokár, Váradi L. Árpád püspökök, Ámon Pál, Buttykai P. Antal, Csambál P. András S. J., Danielik P. József C. M., Galesek György, Halmos Ignác, Hanauer A. István, Kanter Károly, Komarik P. István S. J., Makay Lajos, Mihályfi Ákos, Révay Tibor, Szinek P. Izidor, Varga Mihály. Végül általános

tájékoztatót nyújt az Országos Katolikus Szövetség a részvétel módjairól.

Megkorbaesolt pornográfusok. Londonban történt: A rendőrbíró mostanában nagyon szigorúan üldözi a pornográfiát. Külön rendőresap van, amely szemeltartja az utcákon és vendéglőkben settenkedő árusítókat, akiknek száma százakra megy. Tegnap két ilyen házalót állítottak a rendőrbíró elé. Mind a ketten pornográf-képeket kínáltak boldog-boldogtalannak s főleg iskolák körül oláklodtak. A rendőrbíró kihirdette az ítéletet:

— Huszonöt korbaesütés a „kilencfarkú maeszkával”, azután kilenc havi kényszermunka a toloncházban.

Hozzátette a szigorú bíró, hogy nagy sajnálatára a törvény nem enged meg súlyosabb büntetést.

— Így kellene eljárni még sok — mozával is.

Jelentés a papnövendékek magyar egyházirodalmi iskolájáról 1911—12. évről. Egy 18 oldalas füzet, de annyi melegség és lelkesedés sugárzik ki belőle. Különben erre nézve a főpásztor a következőket írja: A Szalezi Szt. Fer.-ről nevezett egyházirod. iskola füzetét jól eső örömmel olvastam, s fővédő-alapítói hozzájárulásának mellékelte 50 koronát. Zsigmondháza, 1912. VI. 21.

Gusztáv Károly, főpásztor.

A keresztény iskolatestvérek vezetése alatti elemi és polgári iskolával egybekapcsolt „Szent József” főnevelő intézetben az 1912—13. tanévre való beiratkozások megkezdődtek. Egy növendék évi tartásdíja 600 korona. Bérmentes prospektust küld az igazgatóság *Budapest, I., Isteneggy-ut 32.*

Az Acta Ap. Sedis 1912. 10. (május 31) füzetének rövid tartalma. 1) A Szentatya a gyermekek Szent áldozását előmozdító jámbor társulatnak búcsúkat engedélyez. (Roma) 2) Szintúgy búcsúkat ad a Szent Erzsébetről nevezett kör jámbor egyleteknek, melyek az erlandi (Poroszország) egyházmegyében vannak. 3) A jelenlegi viszonyokra való tekintettel megengedi az Aire-i püspöknek, (Franciaország) hogy egyelőre Dax-ba tegye székhelyt. 4) 2 érsek és 4 püspök kinevezése, köztük április 29-iki kelettel Papp Antal munkácsi kanonok kinevezése lyrbai c. püspökké, utódlási joggal a munkácsi püspökségre. (A kinevezés első része, Ferenc pápa halála folytán, már tárgyaltan) 5) A Propaganda decretumai: a) Hatarrendezés a Szu-Csen és Kien-Cseng Ap. helynökségek közt (Kine); b) 3 Ap. helynök is 1 Ap. felügyelő kinevezése; c) A transvaali Ap. helynök lemondása elfogadtatik. 6) A püspök megengedheti, hogy megyéjében külön megvizsgálás nélkül kinyomassék más megyebeli pap műve, ha ezt saját illetékes hatósága engedélyezte. Ily esetben közlendő a „Nihil Obstat” a kinyomatás helyének főpásztor által, ki azt külön vizsgálat nélkül rávezetheti a műre. 7) A Ritus-kongregatio jóváhagyott szövegeket közöl, melyek tűzfeckendő és halászbárka megáldásánál használhatók. 8) Ribera Emanuel redemptorista (+ Nápolyban 1874) boldoggá és szentté avatási pöre megindittatik. 9) Körlevélben felszólítanak a megyés főpásztorok, hogy amennyiben az egyházukban tiszteletnek örvendő szentek életrajzi adataiba tévedések esusztak volna be, terjesszék be a kongregatiohoz a helyes adatokat. (Hasonló körözüny ment a szerzetesrendek előjáróihoz is) 10) A Rota döntése a Schmitt—Schmitt házassági perben. A nő consensusa hiányozván a házasság

semmisnek találtott. 11) Üdvözlések és köszönet-iratok. 12) Kittiünetések és címek adományozása. 13) Halálözás. (2 püspök).

Kolozs megye legutóbb tartott közgyűlésen Dozsa Endre alispán a vármegye múlt esztendei mérlegéről terjesztette elő jelentését. A tanügyi jelentés kapasan kiemelte, hogy a megye 257 iskolájában 11,365 tanuló iratkozott be, ami örvendetes haladás a múlt évhez viszonyítva. Szomorú, hogy 111 magyar tannyelvű iskolával szemben 139, oláh, 368 tanító közül azonban a túlnyomó többség, 203 magyar anyanyelvű. A megye közgazdasági mozgalmi eléggé élénkeknek mondhatók. Az elmúlt telen 40 községben 50 népes gazdaságfeloáldást rendeztek. A gazdakörökbe 2500 kigazda iratkozott be. A kivándorlás azóta, hogy az útlevelek kiadását a törvényhatóságok hatáskörébe utalták, emelkedést mutat. 1269 kiadott útlevelel 1987 személy vándorolt ki a múlt évben kolozs megyéből. A kivándorlok kétharmad része Romániába ment, nemzetiség szerint is háromnegyed rész oláh és csak egyharmad rész szász és magyar. A vármegyei választók száma 4006 s a megelőző évhez mérten 83 a szaporodás. A szélvihar okozta pusztításról is részletes jelentést tett az alispán. Őt halálet és sok súlyos sebesülés történt. Tizenegy község összesen 831.477 korona kárt szenvedett a hivatalos karbecslés szerint. Az eddig befolyt adományok ö félége 10,000 koronás adományával együtt 19,644 koronát tesznek ki. A közgyűlés tudomásul vette a jelentéseket.

„A Kath. Hitterjesztés Lapjai” ez évi 6-ik júniusi füzeté a következő kiválóan érdekes tartalommal jelent meg: Tartalom: Keresztény házasságok Kongóban. — Mongólián (Vége) — A steyli hírhírdetők Japánban. — Matto-Grosso. — Missioi tudósítások. Éhínség Kinában. — Afrika Jezus szíve tisztelete a basuto négek között. — Missioi mozgalom hazánkban és külföldön. — Kegyes adományok. Képek: Keleti-Mongolország: Kath. iskola növendékei kiránduláson. — Keleti-Mongolország: Különös gombalakú szikla. — Keleti-Mongolország: Zeneiskola fiatal vezetőjevel. — Japán: Sinto temploma siető japánok. — Japán: Templom Shiznakában. Japán parasztek, a férfi szakmákönyegben. Japán: Új keresztények és keresztelendők. — Kina: A saohingi chezek a missioi állomás előtt. A tanulság és ismeretterjesztő képes havi folyóirat előfizetési ára: egész évre 6 korona. Megrendelhető „A Kath. Hitterjesztés Lapjai” kiadóhivatalában. Nagyvárad. Papnevelő-intézet.

Adományok a ciklon károsultjainak. A belügyminiszteriumnál az erdélyi részekben szélvihar által károsultak javára eddig a következő adományok folytak be: Gróf Almásy Dénes főrendiházi tag az erdélyi szélvész által sújtottak felségélyezésére 1000 koronát, a Magyar Földhitelintézet az erdélyi három megyében szélvihar által sújtott és földműveléssel foglalkozó károsultak részére 5000 koronát, a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület a ciklonsújtotta erdélyi községek részére 5000 koronát, az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár Szolnok-Doboka-Kolozs-és Marostorda vármegyék viharokárosultjai segélyezésére 1000 koronát, Szeged szabad királyi város közönsége az országban pusztított szélvihar károsultjai javára 2000 koronát, összesen tizennyezer koronát adományoztak. — Az erdélyi árvíz-károsultak számára a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület 5000 koronát küldött be a belügyminiszteriumhoz.

A mozgófénykép-színházak ellen. Trotter Stolz porosz kultuszminiszter rendelkezést adott ki, amelyben a tanulóknak és tanulóknak, valamint a papnövendék és tanítóképző-intézetek növendékeinek, eltiltja a mozgófénykép-színházak látogatását. A rendelet szövege a következő: A mozgófénykép-színházak az utóbbi időben nemcsak a nagyvárosokban, de a kisebb helyeken is annyira elszaporodtak, hogy az ilyen előadások túlzott látogatása, míg egyrészt az ifjúságot könnyelmű költözkészésre, másrészt pedig egészségügyileg nem megfelelő helyiségben való hosszabb tartózkodásra csábítják, ami a gyermekek testi és szellemi fejlődésére nézve határozottan veszélyes. Ezek a mozgófénykép-színházak azonban mindenekelőtt az ifjúság erkölcsi érzésére vannak káros hatással, az érteket izgató és a képzelő erőt károsan befolyásoló illetlen és borzalmas gerjesztő képekkel, amelyeknek szemlélése az ifjúság fogékony kedélyére éppen olyan megmérettel hatással bírnak, mint a ponyva- és szenyirodalom. Az ilyen mutatóványok megzavarják a fiatalok lelkiensúlyát: a jó és rossz, az illem és illetlenség megkülönböztetésénél és sok romlatlan, gyermeket csábítóan ily módon ballépésekre és tévutakra. Az ifjúság esztétikai érzése is sokat szenved általuk, mert az érteket megszokják az erős, idegizgató benyomásokat, amelyeknek hatása alatt elvesz a valódi művészi előadások iránt való kellő érdeklődés. Ezek a szomorú jelenségek kötelességemre teszik megfelelő intézkedésekről gondoskodni, hogy az ifjúságot a mozgókép-színházak káros hatásától megóvjam. Ezek közé tartozik mindenekelőtt az, hogy az iskolák tanulóit a mozgókép-színházak látogatásánál ugyanazon megszorításoknak legyenek alávetve, amelyek az iskolai rend szerint a színházak, hangversenyek és mutatóványok látogatását is korlátozzák. Az iskolák feladata továbbá, hogy alkalomadtán a szülőket is figyelmeztessék és kioktassák, hogy milyen veszélyes fenyegető gyermekeiket némely mozgófénykép-színház látogatása által. A felsőbb iskolák évi jelentéseiben erre különben megfelelő alkalom nyílik. Ha a mozgókép-színházak igazgatói elhatározzák, hogy olyan külön előadásokat rendeznek, amelyek kizárólag tudományos, oktató és az iskola hívatásával nem ellenkező célt szolgálnak, akkor semmi sem akadályozza, hogy az ilyen előadásokat az ifjúság látogathassa.

Különös talizmán. A vasárnap lezajlott lengvehampji lövészversenyen ott volt egy fiatal hölgy is, aki minden futamra megváltotta drága pénzén a jegyét, s a futtatás tartama alatt lázasan szorongatott valamit kezében. Mit gondolnak mi volt? Egy talizmán. Igen is, ez a hölgy egy színésznő, egy páratlan fetész szorongatott újjai között: egy darabot ama veres és fehér szövetből, melyet ama matracról téptek le, amelyen a híres apacs a francia Garnier Nögentben a napokban meghalt. A kis babonás színésznő körülben mind a hat futamban vesztett. Hogy nyerjen, lehet hogy az egész matract el kellett volna hoznia... (E. K.)

Szerkesztői üzenetek.

Olvasóinktól bocsánatot kérünk a lap késői megjelenése miatt — a szedő-gép okozza, melynek furfangját még a nyomdában nem ismerték ki teljesen. X. A beküldő kezdőbetűi voltak azok, semmiféle javítgatásoknak helye nincs, a cikkének sem lett helye. Ezzel végeztünk. Salve.

Sz. B. Kérdéseit szíri-szóra közöljük, hátha valaki hozzá szól:

1. Egy erdélyi fejedelem az erd. püspököt péntek nap magához hívta ebédre, hogy gúnyt űzhessen belőle. Ebéd alatt egy kisdéd ruhába öltöztetett ölebet hozatott be a fejedelem, s a kisdéd haldoklását színelváltván, sürgette, hogy a püspök keresztelje meg. A püspök odalépvén, borzadva látja, hogy csúfot űznek belőle. Nyugalmit nem veszítve el, a kisdéd hóvartartozását döntötte el azáltal, hogy az ő bójtós eledelével kínálván az ölebet, nem ette meg azt, de a fejedelem tányérjából vett pecsenyét jóízűen elfogyasztván, mire a püspök jelenlévő prot. lelkészhez, mint illetékeshez utasította, mint olyat, ki egy hiten és egy kenyéren van a fejedelemmel. A fejedelem a püspök szellemességét sohase bocsátotta meg. Kérdem: Kik voltak a szereplő személyek? Hol olvashatni? Jó volna a Közművelődésben közzé tenni.

2. Magyar templomi énekek férfikarra letéve, melyik szerzőnél kaphatók?

Kolozsvár. R. I. Későn jött. Máskor is szívesen — mindenről — ott és onnét gyengén tudósítanak **Gelence.** Kegyeskedjék akkor neki más helyet ajánlani.

Sziksztgyörgyi. Oly hosszú, hogy a nyárra marad. Részletekben fog jönni. Köszönet.

Homoródrete. Ilyet kérdezzen meg az egyházmegyei tanfelügyelőségtől. Nekünk nincs időnk még ily kérdések után is szaladgálni.

Templomok, oltárok, szöszékek festését és aranyozását elvállalja a legjobb kivitelben és jutányos árban

URBÁNSZKY FÜLÖP műfestő
KOLOZSVÁR, Sörház-u. 2.

Költségvetést, új tervek készítését díjtalanul elvállalom.

Fleischer János
(Keresztény katolikus cég.)
egyházi ruha és reverenda szabó
PÉCS, Ferenciek-u. 9.

Evek hosszú gyakorlata képesít a legjobb szabású, minőségű és finoman kidolgozott **reverendák és címadák, papi civil öltönyök** előállítására. Üzletemet első sorban

Egyházi ruhák

készítésére rendeztem be. **Mindennemű egyházi ruhák:** casulák, pluvialék, velumok, baldachinok, minisztráns ruhák, zászlók, lobogók, karingek, álbák, kehelyruhák stb. készíttetnek.

Nem kell sem Budapestre sem Bécsbe menni. Üzletem **versenyképes** minden pesti vagy bécsi céggel úgy **szabászat, mint ár és minőség** tekintetében. Tessék meggyőződni róla.

Egyházi ruhák javítása olcsón és jól eszközöltetnek.

Költségvetés és árjegyzék ingyen!
Személyesen is megjelenek!

6000 ajándék óra.

Reklám céljából fentjelzett mennyiségű órákat ajándékozunk e lap olvasóinak, csakis a leg elegánsabb, — kívánat szerint — úri- vagy női alaku „Noblesse” precíziós órák kerülnek szétküldésre. Irjon azonnal, amíg a készlet tart: **Hans Schmitz, arany és ékszerárúháza** Wien, VI. Liniengasse 60. 3—5

Közvetlen kocsik közlekednek:

- Budapest keleti p. u.—Fogaras között (Tövis—Kiskapuson át), I. II. osztály.
Budapestről . . . ind. 2⁰⁰ d. u. Fogarasról . . . ind. 4⁴² d. u.
- Budapest keleti p. u.—Madéfalva között (Arad—Tövis—Brassón át), I. II. osztály.
(Juhás 1-től augusztus 31-ig.)
Budapestről . . . ind. 2⁰⁰ d. u. Madéfalváról . . . ind. 5¹³ d. u.
- Budapest keleti p. u.—Nagyvárad között (Békéscsabán át), I. II. osztály.
Budapestről . . . ind. 9³⁰ este Nagyváradról . . . ind. 7⁵⁵ este
- Budapest keleti p. u.—Parajd között (Küküllőszögön át), I. II. osztály.
(Juhás 1-től augusztus 31-ig.)
Budapestről . . . ind. 2⁰⁰ d. u. Parajdról . . . ind. 1⁵¹ d. u.
- Budapest nyugoti p. u.—Báziás között**, I.—III. osztály.
Budapestről . . . ind. 8⁰⁵ este Báziásról . . . ind. 4²⁸ d. u.
- Budapest nyugoti p. u.—Körösmező között**
(Czepléd—Püspökladányon át), I. II. osztály.
Budapestről . . . ind. 7⁰⁰ regg. Körösmezőről . . . ind. 9³⁴ d. e.
- Budapest nyugoti p. u.—Máramarossziget között**,
(Czepléd—Püspökladányon át) I. II. osztály.
Budapestről . . . ind. 9³⁵ este Maramarosszigetről ind. 6⁰⁰ este
- Budapest nyugoti p. u.—Orsova között**, I. II. osztály.
Budapestről . . . ind. 10¹⁵ éjjel
- Budapest nyugoti p. u.—Pancsova között**
(Szeged—Karlova Nagybecskeken át), I. II. osztály.
Budapestről . . . ind. 10¹⁵ éjjel Pancsováról . . . ind. 3¹⁷ d. u.
- Budapest nyugoti p. u.—Szatmár-Németi között**
(Czepléd—Püspökladányon át), I. II. osztály.
Budapestről . . . ind. 2⁰⁵ d. u. Szatmár-Németiről ind. 6²³ regg.
- Budapest nyugoti p. u.—Nyíregyháza között**
(Czepléd—Püspökladány—Debreczenen át), I. II. osztály.
Budapestről . . . ind. 2⁰⁵ d. u. Nyíregyházáról . . . ind. 6⁴⁹ regg.
- Budapest nyugoti p. u.—Tövis között**
(Czepléd—Kolozsváron át), I—III. osztály.
Budapestről . . . ind. 2⁰⁵ d. u. Tövirsől . . . ind. 12³⁵ éjjel
- Szeged—Békéscsaba között**, I—III. osztály.
Szegedről . . . ind. 6¹³ este Békécsabáról . . . ind. 4³⁴ regg.
- Szeged—Pakrac között (Szabadka—Novskán át)**, I. II. oszt.
Szegedről . . . ind. 3²⁹ d. u. Pakracról . . . ind. 10⁰⁷ éjjel.

Ruzsinszky Béla

géperőre berendezett
oltárépítő műhelye
PÉCS, MAJLÁTH-U. 25. SZ.

Megbízható katolikus cég!

A pécsi orsz. kiállításon az iparművészeti
társulat által arany éremmel kitüntetve.

Készít és elvállal
mindennemű templom berendezési és fel-
szerelési tárgyak, u. m.:
oltár, szószék, gyóntató-
szék, templompadok,
szentély-korlát és egyéb
felszerelési tárgyak készi-
tését, szállítását, régi
oltárok aranyozását és
átalakítását.

Pontos rajzzal és költségvetéssel
készséggel szolgálók.

Több kisebb méretű vagy több na-
gyobb megrendelésnél személyes
megfelenés.

Lelkiismeretes kiszolgálás!
Több elismerő nyilatkozat!

Püspöki Lyceumi Könyvnyomda

bérlő SCHÄSER FERENC
KÖNYV- és PAPIRKERESKEDÉS, KÖNYVNYOMDA
KÖNYVKÖTESZET — GYULA FEHÉRVÁR.

Ajánlja dúsán felszerelt raktárát mindennemű irodai
cikkekben, író- és fogalmazványpapírosokban, stb.

Teljes irodaberendezések modern amerikai rendszerben.

Egyházi nyomtatványok

mindig raktáron vannak és azonnal szállíthatók.

*Linotyp betűszedő- és más új gépek-
kel fölszerelt könyvnyomdában
mindennemű nyomtatványok kifogástalan minő-
ségben versenyképes árák mellett készíttetnek.*

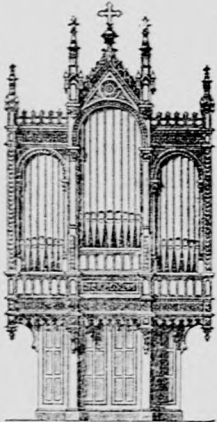
Minden — bárhol és bárki által hirdetett könyv, zenemű vagy folyó-
irat általam eredeti áron beszerezhető. Árjegyzék és költségvetés ingyen!

Boda József

orgona- és harmonium-építő
CSIKTAPLOCÁN.

Van szerencsém a főtiszt. papság és m. t.
egyháztanács tudomására hozni, miszerint

orgona- és harmonium-építő
műhelyemet

teljesen újonnan
rendeztem be, minek
utánna módomban áll a
legnagyobb szabású
orgona-építést is
elvégezni. Bárminemű
javításokat átalakításo-
kat jutányos áron,
pontosan eszközölök.

A n. é. közönség pártfogását
kéri, kiváló tisztelettel

Boda József orgona- és harmonium-építő
CSIKTAPLOCÁN.

ALAPITVA 1898.

ALAPITVA 1898.

Valóban jó

és szépen égő

méhviaszgyertya

4 kilótól kezdve bérmentve
kapható

Dokupil Lajos
viaszgyertya gyárosnál

NAGYLÉVÁRDON.

(Pozsonymegye.)

Nagyobb vételnél 15—20%
árengedmény.

Árak kilónként:

2-40 K., 3-20 K., 4 K., 5 K., II.